

HAVA ARACI VE İLGİLİ ÜRÜN, PARÇA VE CİHAZIN UÇUŞA ELVERİŞLİLİK VE ÇEVRESEL SERTİFİKASYON (SHT- 21) TALİMATINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TALİMAT

MADDE 1 – 25 Kasım 2013 tarihinde yayımlanan “Hava Aracı Ve İlgili Ürün, Parça Ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik Ve Çevresel Sertifikasyon Talimatı”nın 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Talimatın amacı, 30/12/2015 tarih ve 29578 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliği (SHY-21)’nin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

MADDE 2 – Aynı Talimatın 3 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu’na, 10/11/2005 tarih ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’a ve Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliği (SHY-21)’nin 5’inci Maddesine dayanılarak, EASA Part-21’in 2016/5 ve AMC and GM to Part-21 (ED Decision 2016/003/R) sayılı revizyonuna paralel olarak hazırlanmıştır.”

MADDE 3 – Aynı Talimatın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının f, g, ğ, z ve ğğ bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) EASA Part-21: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan (EU) 2016/5 sayılı mevzuatı,”

“g) EASA Part-145: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan (EU) 1321/2014 sayılı mevzuatın Ek-2’sini,”

“ğ) EASA Part-M: Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan (EU) 1321/2014 sayılı mevzuatın Ek-1’ini,”

“z) SHY-21 yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi: Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, TTSU yetkilendirmesi, büyük tamir tasarım onayı veya bu Talimat kapsamında yayımlanmış ilgili herhangi bir onay sahibi,”

“ğğ) İlave tip sertifikası: Ürün tip sertifikasından farklı olarak, tip sertifikası sahibi dışındaki kuruluş tarafından, ürün üzerinde yapılan modifikasyonların onayı için ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,”

MADDE 4– Aynı Talimatın 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlave Tip Sertifikalarının yayımlanması, uyum ve kabiliyet gösterimi, el kitapları ve onay ile ilgili konular Ek-1 Tablo-4’de yer almaktadır.”

MADDE 5– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-1’inde yer alan 21.A.1 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Talimat, SHY-21 Yönetmeliğine uygun olarak yayımlanmış veya yayımlanacak olan herhangi bir sertifika için başvuru ve sertifika sahibinin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen genel hükümleri ortaya koyar.”

MADDE 6– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-1’inde yer alan 21.A.3A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Verilerin Toplanması, İncelenmesi ve Analizi için Sistem.

SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi; SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifikası yayımlanmış ürün, parça veya teçhizata yönelik sürekli uçuşa elverişliliğinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olan veya olması muhtemel her türlü olay, arıza, kusur ve hatalar ile ilgili bilgi ve raporların toplanması, incelenmesi ve analizi için bir sistem kurmalıdır.

Kurulan sisteme yönelik bilgilendirme; ürün, parça veya teçhizatın bilinen tüm kullanıcılarına ve istenmesi halinde, ilgili diğer Yönetmelikler kapsamında yetkilendirilen herhangi bir kuruluşa yapılmalıdır.

(b) Genel Müdürlüğe Raporlama.

1. SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi; SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifikası yayımlanmış ürün, parça veya teçhizata yönelik emniyetsiz bir durumla sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hata, arıza, kusur veya diğer olayları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır.

2. Bu raporlar, muhtemel emniyetsiz durumun belirlenmesini müteakip, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde, 72 saatten geç olmamak kaydıyla en kısa sürede Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.

(c) Raporlanmış Olayların İncelenmesi.

1. (b) Bendi veya 21.A.129(f)(2) veya 21.A.165(f)(2) maddeleri çerçevesinde raporlanmış bir olay, tasarım veya üretim hatası ile ilgili ise SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi veya gerektiğinde üretici, kusurun nedenini incelemelidir.

İnceleme sonuçları ve ilgili kusuru gidermek için alınan veya önerilen tedbirler Genel Müdürlüğe raporlanmalıdır.

2. Genel Müdürlük; tespit edilen kusuru gidermek için düzeltici bir işlemin yapılmasını gerekli görürse, SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi veya gerektiğinde üretici, ilgili verileri Genel Müdürlüğe sağlamalıdır.”

MADDE 7– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-1’inde yer alan 21.A.4 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her bir tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, TTSU yetkilendirmesi, tip sertifikası değişikliğine dair onay veya tamir tasarımı onay sahibi, üretim organizasyonu ile aşağıda belirtilenleri güvence altına almak üzere gerekli işbirliğini yapmalıdır:

(a) 21.A.122, 21.A.130(b)(3) ve (4), 21.A.133, 21.A.165(c)(2) ve (3) maddelerinin gerektirdiği tasarım ve üretim arasındaki yeterli seviyede koordinasyonu,

(b) Ürün, parça veya teçhizatın sürekli uçuşa elverişliliğinin sağlanması için yeterli desteğin verilmesi.”

MADDE 8– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.15 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

(b) Hava aracı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru, söz konusu hava aracına ait üç yönden görünümlü teknik resimleri, önerilen kullanım karakteristiklerini ve sınırlamalarını da içeren başlangıç temel verileri ile birlikte yapılmalıdır.

(c) Bir motor veya pervane tip sertifikası için başvuru, motorun veya pervanenin genel yerleşim çizimi, tasarım özelliklerinin açıklaması, kullanım karakteristikleri ve önerilen kullanım sınırlamaları ile birlikte yapılmalıdır.

(d) Bir hava aracının tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası başvurusu aşağıdakilerden uygulanabilir olanları içermeli veya ilk başvurudan sonra operasyonel uygunluk verileri onayı başvurusuna bunlar eklenmelidir:

1. Tip sınıflandırma belirlenmesini içerecek şekilde pilot tip sınıflandırma eğitiminin minimum içeriği;

2. Pilot tip sınıflandırma eğitimi ile ilgili simülatör/ler’in kalifikasyon amacını destekleyen kaynak verinin veya geçici kalifikasyonlarını destekleyen geçici verinin hava aracı doğrulaması kapsamının tanımı;

3. Tip sınıflandırma belirlenmesini içerecek şekilde bakım onaylayıcı personel tip sınıflandırma eğitiminin minimum içeriği;

4. Kabin ekibi için tip spesifik veri ve kabin ekibi için tip veya varyantının belirlenmesi;

5. Temel asgari teçhizat listesi; ve

6. Tip ile ilgili diğer operasyonel uygunluk öğeleri.”

MADDE 9– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.16A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Müdürlük, 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 8’inci Maddesi kapsamında; ürün, parça ve teçhizatın ICAO tarafından yayımlanan uçuşa elverişlilik konulu Ek-8’e uyumunu göstermek için standart yöntemler olarak sertifikasyon şartnamelerini, operasyonel uygunluk verisi için sertifikasyon şartnamelerini de içerecek şekilde yayımlar veya EASA tarafından yayımlanmış aşağıda belirtilen Sertifikasyon Şartnamelerini operasyonel uygunluk verisi şartnamelerini de içerecek şekilde kullanabilir.

- 1- CS-22: Planör ve Motorlu Planörler
- 2- CS-23: Normal, Akrobasi, Genel Maksat, Komuter Uçaklar
- 3- CS-25: Büyük Uçaklar
- 4- CS-26: Operasyonlar için İlave Uçuşa Elverişlilik Gereksinimleri
- 5- CS-27: Döner Kanatlı Küçük Hava Araçları
- 6- CS-29: Döner Kanatlı Büyük Hava Araçları
- 7- CS-31GB: Gaz Balonları
- 8- CS-31HB: Sıcak Hava Balonları
- 9- CS-31TGB: Bağlı Gaz Balonları
- 10- CS-34: Motor Emisyonu ve Yakıt Boşaltma
- 11- CS-36: Hava Aracı Gürültü
- 12- CS-APU: Yardımcı Güç Üniteleri
- 13- CS-AWO: Her Türlü Hava Şartları Operasyonu
- 14- CS-CCD: Kabin Ekibi Verisi
- 15- CS-Definitions: Tanımlar
- 16- CS-E: Motorlar
- 17- CS-ETSO: Avrupa Teknik Standart Usul Yetkilendirmesi
- 18- CS-FCD: Uçuş Ekibi Verisi
- 19- CS-GEN-MMEL: Genel Temel Asgari Teçhizat Listesi
- 20- CS-LSA: Hafif Sportif Uçaklar
- 21- CS-MMEL: Temel Asgari Teçhizat Listesi
- 22- CS-P: Pervaneler
- 23- CS-SIMD: Simulatör Verisi
- 24- CS-STAN: Standart Değişiklikler ve Standart Tamirler
- 25- CS-VLA: Çok Hafif Uçaklar
- 26- CS-VLR: Çok Hafif Döner Kanatlı Hava Araçları”

MADDE 10– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.16B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) İlgili sertifikasyon şartnamesi, ürün için aşağıda verilen nedenlerle tam veya uygun emniyet standartlarını ihtiva etmiyorsa, söz konusu ürün için özel koşul olarak adlandırılan özel detaylı teknik gereksinimler Genel Müdürlük tarafından tanımlanır:

1. Ürün uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinin dayandığı tasarım uygulamalarına göre yeni veya alışılmamış tasarım özelliklerine sahip ise veya
 2. Ürünün amaçlanan kullanımı alışlagelmiş değil ise veya
 3. Kullanımdaki diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden gelen tecrübe, emniyetli olmayan şartların oluşabileceğini gösteriyor ise;
- (b) Özel koşullar, Genel Müdürlüğün geçerli sertifikasyon şartnamesi ile oluşturduğu emniyet seviyesine eşdeğer bir seviye oluşturmak için gerekli gördüğü emniyet standartlarını ihtiva eder.”

MADDE 11– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.17 madde numarası 21.A.17A olarak değiştirilmiş olup içeriği de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tip sertifikasının veya tahditli tip sertifikasının yayımlanması için bildirilecek olan tip sertifikasyon temeli şunları içermelidir:

1. Aşağıdaki istisnai durumlar hariç, Genel Müdürlük tarafından oluşturulmuş, sertifika başvuru tarihinde geçerli olan uygulanabilir sertifikasyon şartnamesini:

- (i) Aksi Genel Müdürlük tarafından belirtilmedikçe veya
- (ii) Daha sonraki geçerli revizyonlara uyum, başvuru sahibi tarafından karar verilmedikçe veya (c) ve (d) bentleri gerektirmedikçe.

2. 21.A.16B(a)'ya uygun olarak tanımlanan herhangi bir özel koşulu.

(b) Başvuru sahibi başvuru esnasında ürünün tasarım, geliştirme ve testleri için daha uzun bir süre gerektirdiğini gösterdiği ve Genel Müdürlüğün bu süreyi onayladığı durumlar dışında, büyük sabit kanatlı ve büyük döner kanatlı hava araçlarının tip sertifikasyonu başvurusu beş yıl ve diğer tüm tip sertifikasyonu başvuruları ise üç yıl geçerlidir.

(c) Bir tip sertifikasının (b) bendinde de açıklanan zaman sınırlamaları içinde yayımlanmaması veya tip sertifikasının yayımlanmayacağını aşikâr olması durumunda, başvuru sahibi:

1. (a) bendinin tüm hükümlerini karşılayan, tip sertifikası için yeni bir başvuru yapabilir veya
2. Asıl başvurunun uzatılması için başvuru yapabilir ve bu durumda, başvuru sahibi tarafından seçilecek tarihte geçerli olan, uygulanabilir sertifikasyon şartnamesine uyabilir. Ancak uyum sağlanacak sertifikasyon şartnamesinin revizyon tarihi, uzatma süresinin ilk başvuru tarihine eklenmesi ile elde edilecek tarihten daha önce olamaz.

(d) Eğer başvuru sahibi, tip sertifikasyonu başvuru tarihinden sonra yayımlanan sertifikasyon şartnamesine gelen bir revizyonuna uyum göstermeye karar verirse, başvuru sahibi Genel Müdürlüğün doğrudan ilişkili bulunduğu diğer gereksinimlere de uyum göstermelidir.”

MADDE 12– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’sine yer alan 21.A.17B maddesi eklenmiştir.

“Operasyonel Uygunluk Verileri Sertifikasyon Temeli

(a) Genel Müdürlük, aşağıda belirtilen maddeleri içerecek şekilde operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temelini başvuru sahibine bildirir:

1. Başvuru veya başvuru uzatımı tarihinde efektif olan ve 21.A.16A maddesine göre yayımlanmış operasyonel uygunluk verileri için uygulanabilir sertifikasyon şartnameleri, istisnai olarak:

(i) Genel Müdürlük , “5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 nci Maddesinin ilgili gerekli gereksinimlerine uyum göstermek için diğer yöntemleri kabul eder; veya

(ii) Başvuru sahibi tarafından sertifikasyon şartnamelerinin daha sonraki efektif revizyonlarına uyumu seçilmesi durumunda;

2. 21.A.16B(a)'ya uygun olarak tanımlanan herhangi bir özel koşulu.

(b) Eğer başvuru sahibi tip sertifikası için başvuruyu yaptıktan sonra efektif olan sertifikasyon şartnamelerin revizyonuna uyum göstermeyi seçmesi durumunda; başvuru sahibi, Genel Müdürlüğün doğrudan ilgili bulunduğu diğer herhangi sertifikasyon şartnamelerine de uyum göstermelidir.”

MADDE 13– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’sinde yer alan 21.A.18 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Hava aracı tip sertifikasının yayımlanması için uygulanabilir gürültü gereksinimleri Şikago Sözleşmesi Ek-16, Cilt I, Kısım II, Bölüm 1 hükümlerine ve aşağıdakilere göre tanımlanmıştır:

1. Ses altı jet sabit kanatlı hava araçları için, Cilt I, Kısım II, Bölüm 2, 3, 4 ve 14 (uygulanabilir olan);

2. Pervaneli sabit kanatlı hava araçları için, Cilt I, Kısım II, Bölüm 3, 4, 5, 6, 10 ve 14 (uygulanabilir olan);

3. Helikopterler için Cilt I, Kısım II, Bölüm 8 ve 11 (uygulanabilir olan);

4. Ses üstü sabit kanatlı hava araçları için, Cilt I, Kısım II, Bölüm 12 (uygulanabilir olan); ve

5. Tilt rotor hava araçları için, Cilt I, Kısım II, Bölüm 13 (uygulanabilir olan).

(b) Hava Aracı ve motor tip sertifikasının yayımlanması için uygulanabilir emisyon gereksinimleri Şikago Sözleşmesi Ek-16 da tanımlanmıştır:

1. Kasıtlı yakıt boşaltımının önlenmesi için Cilt II, Kısım II, Bölüm 2;
 2. Yalnızca ses altı süratlerde itki sağlaması amaçlanan turbo-jet ve turbofan motorların emisyonu için Cilt II, Kısım III, Bölüm 2 ve
 3. Yalnızca ses üstü süratlerde itki sağlaması amaçlanan turbo-jet ve turbofan motorların emisyonu için Cilt II, Kısım III, Bölüm 3.
- (c) Genel Müdürlük, 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun Madde 8'ine uygun olarak, sırasıyla (a) ve (b) bentlerinde konulmuş gürültü ve emisyon gereksinimlerinin karşılandığını göstermek için kabul edilebilir yöntemler sağlayan sertifikasyon şartnameleri yayımlar veya EASA tarafından yayımlanmış sertifikasyon şartnamelerini kabul edebilir.”

MADDE 14– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.20 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tip Sertifikasyon Temeli, Operasyonel Uygunluk Verisi Sertifikasyon Temeli ve Çevresel Koruma Gereksinimleri ile Uyum

(a) Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru sahibi uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu göstermeli ve Genel Müdürlüğe uyumun gösterildiğine dair kanıtları sağlamalıdır.

(b) Başvuru sahibi, uyum gösterim metotlarını tanımlayan sertifikasyon programını Genel Müdürlüğe sağlamalıdır. Bu doküman, sertifikasyon süresi boyunca gerektiği durumlarda güncellenmelidir.

(c) Başvuru sahibi (b) bendinde bahsi geçen sertifikasyon programına göre uyumun gerekçelerini uyum dokümanları içinde kayıt altına almakla yükümlüdür.

(d) Başvuru sahibi (b) bendinde bahsi geçen sertifikasyon programına göre uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu gösterdiğini beyan etmelidir.

(e) Başvuru sahibi uygun bir tasarım organizasyon onayına sahip olduğunda (d) bendinde bahsi geçen beyan, Talimatın Altbölüm J hükümlerine göre yapılmalıdır.”

MADDE 15– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.21 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başvuru sahibi, aşağıdakileri karşılamasını müteakip, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan ürün tip sertifikasına sahip olmaya hak kazanır:

- (a) 21.A.14 maddesine göre kabiliyetini göstermesi;
- (b) 21.A.20 maddesi (d) bendinde belirtilen beyanı sunması ve
- (c) ilave olarak;

1. Sertifikalandırılacak ürünün 21.A.17A ve 21.A.18 maddelerine uygun olarak oluşturulmuş uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini karşılaması;
2. Karşılanamayan herhangi bir uçuşa elverişlilik gereksiniminin eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlayacak yöntemlerle telafi edilmesi;
3. Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, hiç bir özellik veya karakteristiğın emniyetsiz bir durum oluşturmaması ve
4. Tip Sertifikası başvuru sahibinin 21.A.44 maddesinde tanımlanan yükümlülükleri yerine getireceğini açıkça ifade etmesi.

(d) Hava aracı tip sertifikası için, hava aracına takılacak motor, pervane veya her ikisi birden, bu Talimata göre yayımlanmış veya yayımlanacak bir tip sertifikasına sahip olmalıdır.

(e) Hava aracı tip sertifikası için, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisinin 21.A.17B maddesine göre belirlenen operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temelini karşıladığının gösterilmesi,

(f) (e) bendine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibinin 21.A.20(d) maddesinde belirtilen beyanda talep etmesi durumunda, hava aracı tip sertifikası operasyonel uygunluk verisinin operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunu göstermeden önce yayımlanabilir, ancak başvuru sahibi operasyonel uygunluk verisinin kullanım ihtiyacından önce operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyum göstermekle yükümlüdür.”

MADDE 16– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.23 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) 21.A.21 maddesi (c) bendinin hükümlerini karşılamayan hava aracı için, başvuru sahibi, aşağıdakileri karşılamasını müteakip, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan tahditli tip sertifikasına sahip olmaya hak kazanır:

1. Hava aracının amaçlanan kullanımı ile ilgili yeterli emniyeti temin edecek, Genel Müdürlük tarafından oluşturulmuş, uygun tip sertifikasyon temelini ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerini karşılaması,
2. 21.A.44 maddesinde tanımlanan yükümlülükleri yerine getireceğini açıkça ifade etmesi,
3. Hava aracı tahditli tip sertifikası için, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisinin 21.A.17B maddesine göre belirlenen operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temelini karşıladığının gösterilmesi,

(b) (a)(3) alt bendine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibinin 21.A.20 (d) maddesinde belirtilen beyanda talep etmesi durumunda, tahditli tip sertifikası uygulanabilir operasyonel uygunluk verisine uyumun gösterilmesinden önce yayımlanabilir, ancak başvuru sahibi operasyonel uygunluk verisinin kullanım ihtiyacından önce operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyum göstermekle yükümlüdür.

(c) Hava aracına takılacak motor, pervane veya her ikisi,

1. Bu Talimata göre yayımlanmış veya yayımlanacak bir tip sertifikasına sahip olmalıdır veya
2. Hava aracının emniyetli uçuşunu güvence altına almak için ilgili sertifikasyon şartnamesine uyum göstermiş olmalıdır.”

MADDE 17– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.31 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tip tasarımı aşağıdakileri içermelidir:

1. Uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu gösterilen ürüne ait konfigürasyon ve tasarım özelliklerini tanımlamak için gerekli olan teknik resimler, şartnameler ile bu teknik resim ve şartnamelerin listesi;
2. Ürünün uygunluğunu güvence altına almak için gerekli olan, üretim ve montaj yöntemleri, malzemeler ve prosesler ile ilgili bilgiler;
3. Uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinde tanımlandığı şekilde, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının onaylanmış uçuşa elverişlilik sınırlamaları (Airworthiness Limitations) bölümü ve
4. Aynı tipte daha sonraki ürünlerin uçuşa elverişliliği, gürültü, yakıt ve egzoz emisyon (uygulanabilir olduğunda) karakteristiklerinin belirlenmesinde, mukayese yöntemine imkân verecek diğer gerekli veriler.

(b) Her bir tip tasarımı uygun bir şekilde tanımlanmalıdır.”

MADDE 18– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.35 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tip sertifikası almak amacıyla yapılan uçuş testleri, Genel Müdürlük tarafından belirlenen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

(b) Başvuru sahibi Genel Müdürlüğün gerekli gördüğü ve aşağıda belirtilen uçuş testlerini yapar:

1. Uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumun belirlenmesi için ve
2. Aşağıda belirtilen hava araçları hariç, bu talimat altında sertifika verilen hava araçları ve bununla ilgili parça ve teçhizatın güvenilir ve düzgün bir şekilde çalıştığına dair yeterli güvencenin varlığının belirlenmesi için,
 - (i) planörler ve motorlu planörler;
 - (ii) ELA1 veya ELA2’de tanımlanmış balon ve hava gemisi;
 - (iii) Azami kalkış kütlesi 2722 kg veya altı uçaklar.

(c) (Ayrılmıştır)

(d) (Ayrılmıştır)

(e) (Ayrılmıştır)

(f) Alt bent (b)(2)'de tanımlanan uçuş testleri şunları içerir:

1. Daha önce tip sertifikalı bir hava aracında kullanılmamış türbin motorlarına sahip hava araçları, tip sertifikasına uygun motor ve ilgili sistemler ile birlikte en az 300 saat uçuş testini,
2. Diğer bütün hava araçları ise en az 150 saat uçuş testini.”

MADDE 19– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.41 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası aşağıdakileri içermelidir:

- i. Tip tasarımını,
 - ii. Kullanım sınırlamalarını,
 - iii. Uçuşa elverişlilik ve emisyon için tip sertifikası veri sayfasını,
 - iv. Genel Müdürlük tarafından uyumun kabul edildiği uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini ve
 - v. Uygulanabilir sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimlerinde ürün için tanımlanmış diğer tüm koşul ve sınırlamaları
- b) Hava aracı tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası ek olarak, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi ve gürültü için tip sertifikası veri sayfasını içermelidir.
- c) Motor tip sertifikası veri sayfası, emisyon uyum kaydını içermelidir.”

MADDE 20– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.44 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her bir tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi aşağıda belirtilen yükümlülükleri gerçekleştirmelidir:

- (a) 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.55, 21.A.57, 21.A.61 ve 21.A.62 maddeleri ile konulan yükümlülükleri yerine getirmeli ve bu amaçla 21.A.14 maddesine uygunluğunu göstermek için gerekli yeterlilik gereksinimlerini karşılamayı sürdürmelidir,
- (b) Altbölüm Q'ya uygun olarak işaretlemeyi tanımlamalıdır.”

MADDE 21– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.55 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Test edilen ürün için muayene kayıtları dâhil, tüm ilgili tasarım bilgisi, teknik resimler ve test raporları, tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi tarafından tutulmalı ve Genel Müdürlüğün erişimine açık olmalıdır. Söz konusu kayıtlar, ürünün sürekli uçuşa elverişliliğini, operasyonel uygunluk verisinin sürekli geçerliliğini ve geçerli çevresel

koruma gereksinimleri ile uyumu güvence altına almak üzere gereken bilgiyi sağlamak için muhafaza edilmelidir.”

MADDE 22– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.57 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi, ürün için geçerli tip sertifikasyon temeli, geçerli operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri kapsamında gereken tüm el kitaplarını hazırlamalı, idame ettirmeli ve güncellemelidir. Talep edildiğinde kopyaları Genel Müdürlüğe sağlamalıdır.”

MADDE 23– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-2’inde yer alan 21.A.62 maddesi eklenmiştir.

“21.A.62 Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlamalıdır:

(a) Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti; ve

(b) Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir değişiklik; ve

(c) talep edilmesi halinde, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili veriyi:

1. Operasyonel uygunluk verisinin bir veya daha fazla ögesini doğrulamakla sorumlu Genel Müdürlüğe; ve

2. Operasyon uygunluk verisine uymak durumunda olan herhangi bir kişiye.”

MADDE 24– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.90A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Altbölüm, tip sertifikalarına gelecek değişikliklerin onayı için uygulanacak prosedürü ve bu değişikliklerle ilgili başvuru veya onay sahibinin hak ve yükümlülüklerini düzenler. Bu Altbölüm aynı zamanda, bu Altbölüm altında tanımlanan onay sürecine tabi olmayan standart değişiklikleri de tanımlar. Bu Altbölüm içinde, tip sertifikalarına yapılan atıflar tip sertifikası ve tahditli tip sertifikasını belirtir.”

MADDE 25– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.90B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tip sertifikasına gelen değişikliklerin standart değişiklikler olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki koşullar sağlanmalıdır:

(1) aşağıdaki ürünlerle ilgili olmalıdır;

(i) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 5700 kg veya daha az olan sabit kanatlı hava araçları,

- (ii) MTOM 3175 kg veya daha az olan döner kanatlı hava araçları,
(iii) ELA1 veya ELA2 sınıfı içerisinde tanımlanan planörler veya motorlu planörler, balonlar ve hava gemileri,
(2) Bu değişiklikler; Genel Müdürlük tarafından yayımlanan sertifikasyon şartnamelerine uyumlu, standart değişikliklerin tanımlanması ve uygulanması için gerekli kabul edilebilir metot, teknik ve yöntemleri ile sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını içeren tasarım verisine uygun olmalıdır,
(3) Standart değişiklikler, Tip Sertifikası sahibinin verileri ile çelişkili olmamalıdır.
(b) Standart değişiklikler için 21.A.91'den 21.A.109'a kadar olan maddeler geçerli değildir.”

MADDE 26– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.91 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tip sertifikasına yapılacak değişiklikler küçük ve büyük olarak sınıflandırılır.
"Küçük değişiklik"; kütle, denge, yapısal mukavemet, güvenilirlik, çalışma karakteristikleri, gürültü, kasıtlı yakıt boşaltma, egzoz emisyon, operasyonel uygunluk verileri veya ürünün uçuşa elverişliliğini etkileyen diğer karakteristikleri üzerinde önemli bir etkisi olmayan değişiklikler.
21.A.19 maddesi ile çelişmemek kaydıyla, bu Altbölüm altındaki diğer tüm değişiklikler "Büyük değişiklik" olarak tanımlanır. Büyük ve küçük değişiklikler açık bir biçimde tanımlanmalı ve 21.A.95 veya 21.A.97 maddelerinden uygun olanına göre onaylanmalıdır.”

MADDE 27– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.92 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- “(a) Bu Altbölüm altında, tip sertifikasına yapılacak büyük değişiklik onayı için, yalnızca tip sertifikası sahibi başvurabilir, diğer bütün büyük değişiklik başvuru sahipleri Altbölüm E ’ye göre başvuru yapmalıdır.
(b) Herhangi bir özel veya tüzel kişi, bu Altbölüm kapsamında tip sertifikasına yapılacak küçük değişiklik onayı için başvurabilir.”

MADDE 28– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.93 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- “Tip sertifikasına değişiklik onayı için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır. Bu başvuru aşağıdakileri içermelidir:
(a) Aşağıdakileri içeren değişikliğin tanımı,
1. Tip tasarımı ve onaylı el kitaplarının değişiklikten etkilenen tüm bölümleri;
2. Değişiklik tasarımının uyum sağlayacağı 21.A.101 maddesine uygun olarak hazırlanmış sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimleri

(b) Değişen ürünün, uygulanabilir sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumunu göstermek için yeniden yapılması gereken incelemelerin tanımı

(c) Değişiklik operasyonel uygunluk verilerini etkilediğinde, başvuru operasyonel uygunluk verileri ile ilgili değişiklikleri içerecek veya daha sonra bu veriler başvuruya eklenecektir.”

MADDE 29– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.95 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tip sertifikasına yapılacak küçük değişikliklerin sınıflandırılması ve onayı,

a) Genel Müdürlük tarafından yapılır veya

b) Uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre yapılır.”

MADDE 30– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.97 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Büyük değişiklik onayı için başvuru sahibi;

1. Tip tasarımına yapılacak değişikliği açıklayan verileri kanıtlarıyla birlikte Genel Müdürlüğe sunmalıdır;

2. Değişiklik yapılmış ürünün, 21.A.101 maddesinde belirtilen şekilde uygulanabilir sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumlu olduğunu göstermelidir;

3. 21.A.20 maddesi (b), (c) ve (d) bentlerinin gereğini yerine getirmelidir,

4. Başvuru sahibinin geçerli bir tasarım organizasyon onayına sahip olduğu durumda, 21.A.20 maddesi (d) bendinde belirtilen beyanı, Altbölüm J’de belirtildiği şekilde yapmalıdır;

5. 21.A.33 ve uygulanabildiğinde 21.A.35 maddelerinin gereğini yerine getirmelidir,

(b) Tip sertifikasına gelen büyük değişiklik onayı, tip sertifikasında belirtilen konfigürasyonlardan değişikliğin uygulanabilir oldukları ile sınırlıdır.”

MADDE 31– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.101 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tip sertifikasına değişiklik için başvuru sahibi, 21.A.18 maddesi içerisinde konulmuş uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri ve başvuru tarihindeki uygulanabilir ve yürürlükte olan sertifikasyon şartnamesi ile uyumlu olduğunu göstermelidir. Bu maddeye istisnai durumlar aşağıda verilmiştir;

i. Başvuru tarihinden sonra ilgili sertifikasyon şartnamesine gelecek revizyonların başvuru sahibi tarafından seçilmesi durumu veya

ii. (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartların oluşması hali

(b) (a) bendine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibi, değişiklik yapılan ürünün, Genel Müdürlüğün doğrudan ilişkili gördüğü (a) bendinde tanımlanan sertifikasyon şartnamesi ve diğer sertifikasyon şartnamelerine gelmiş daha önceki revizyonlara uyum gösterebilir. Ancak, sertifikasyon şartnamesinin seçilen daha önceki revizyonunun tarihi, tip sertifikasında referans verilen sertifikasyon şartnamesinin revizyon tarihinden daha eski olamaz. Başvuru sahibi, aşağıda belirtilen durumlarda sertifikasyon şartnamesinin daha önceki revizyonlarına uyum gösterebilir:

1. Genel Müdürlüğün önemli bulmadığı bir değişiklik.

Bir değişikliğin önemli olup olmadığının belirlenmesinde Genel Müdürlük, değişikliği tüm önceki ilgili tasarım değişiklikleri kapsamında ve ürün için tip sertifikasında belirtilen uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin tüm ilgili revizyonları açısından değerlendirir. Aşağıdaki kriterlerden birini karşılayan değişiklikler otomatik olarak önemli kabul edilir;

(i) Genel konfigürasyonun veya yapı prensiplerinin muhafaza edilememesi.

(ii) Değişiklik yapılacak ürünün sertifikasyonu için kullanılan kabullerin geçerliliğini yitirmesi

2. Genel Müdürlüğün; değişiklikten etkilenmediğini değerlendirdiği her bir bölge, sistem, parça veya teçhizat.

3. Genel Müdürlüğün; (a) Bendinde tarif edilen bir sertifikasyon şartnamesine uyumun, değişiklik yapılan ürünün emniyet seviyesine önemli bir katkıda bulunmadığını veya uygulanabilir olmadığını değerlendirmesi durumunda değişiklikten etkilenen her bir bölüm, sistem, parça veya teçhizat.

(c) Aşağıda verilen hava araçları için değişiklik ile ilgili başvuru sahibi, değişiklik yapılan ürünün tip sertifikasında belirtilen, ilgili tip sertifikasyon temeline uyumu gösterebilir.

Bununla birlikte; Genel Müdürlük değişikliği hava aracının bir bölümü için önemli bulursa, Genel Müdürlük tip sertifikasında verilen ilgili tip sertifikasyon temelinin başvuru tarihinde yürürlükte olan revizyonu ve doğrudan ilişkili bulunduğu herhangi bir sertifikasyon şartnamesi ile uyumu talep edebilir.

Yukarıda belirtilen durum, sertifikasyon temelinin başvuru tarihinde yürürlükte olan revizyonu ve sertifikasyon şartnamesi ile uyumun, değişiklik yapılan ürünün emniyet seviyesine önemli bir katkıda bulunmadığı veya uygulanabilir olmadığı Genel Müdürlük tarafından değerlendirilmedikçe geçerlidir.

i) 2722 kg (6000 lbs) veya daha düşük azami ağırlıktaki hava aracı (döner kanat olmayan) veya

ii) 1361 kg (3000 lbs) veya daha düşük azami ağırlıktaki türbinli olmayan bir döner kanat hava aracı

(d) Genel Müdürlük; önerilen değişiklik için başvuru tarihinde yürürlükte olan sertifikasyon şartnamesinin yeterli standartları sağlamadığını değerlendirirse, başvuru sahibi değişiklik için başvuru tarihinde yürürlükte olan uçuşa elverişlilik kodunda oluşturulmuş emniyet seviyesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlamak için 21.A.16B

maddesi hükümlerine göre oluşturulacak özel koşullara ve bu özel koşullara gelen revizyonlara uyumu göstermelidir.

(e) Büyük sabit kanatlı ve büyük döner kanatlı hava araçlarında tip sertifikasına değişiklik için yapılan başvuru beş yıl için geçerlidir. Bunların dışında tip sertifikasına değişiklik için yapılan başvuru üç yıl için geçerlidir. Bu Alt Bent altında açıklanan zaman sınırları içinde değişikliğin onaylanmamış olduğu veya onaylanamayacağı açık olduğu bir durumda, başvuru sahibi aşağıdakileri yapabilir:

1. Tip sertifikasına değişiklik için yeni bir başvuru yapabilir ve değişiklik için yaptığı asıl başvurusuna uygulanabilir olan (a) Bendinin tüm hükümlerine uyum gösterebilir.

2. Asıl başvurunun uzatılması için başvuru yapabilir ve bu durumda, başvuru sahibi başvuru tarihindeki (a) bendinin hükümlerine uyum gösterebilir. Ancak uyum sağlanacak sertifikasyon şartnamesinin revizyon tarihi, uzatma süresinin ilk başvuru tarihine eklenmesi ile elde edilecek tarihten daha önce olamaz.

(f) Eğer Başvuru sahibi, bir tipe değişiklik için başvuruyu yaptığı tarihten sonra geçerli olan sertifikasyon şartnamelerine gelen revizyon ile ilgili sertifikasyon şartnamelerine uyum sağlamayı seçerse, bu durumda Genel Müdürlüğün doğrudan ilgili bulunduğu diğer sertifikasyon şartnamelerine de uyum göstermelidir.

(g) Bir hava aracı için tip sertifikasına gelen değişiklik başvurusu operasyonel uygunluk verisine yönelik değişiklikleri içerdiğinde veya daha sonra bunları içerecek şekilde ilk başvuruya ek yapıldığı durumda operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeli yukarıda belirtilen (a),(b),(c),(d) ve (f) maddelerine göre tanımlanmalıdır.”

MADDE 32– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.103 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Başvuru sahibi, aşağıdakileri karşılamasını müteakip, Genel Müdürlük tarafından tip sertifikasına büyük değişiklik onayına sahip olmaya hak kazanır:

1. 21.A.20 maddesi (d) bendinde belirtilen beyanı sunması ve

2. Aşağıdakileri göstermesi:

(i) Değişiklik yapılan ürünün, 21.A.101 maddesinde belirtildiği şekilde, uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerini ve çevresel koruma gereksinimlerini karşıladığını,

(ii) Uyum gösterilemeyen uçuşa elverişlilik hükümlerinin, eşdeğer bir emniyet seviyesini sağlayan unsurlarla telafi edildiğini,

(iii) Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, hiç bir özellik veya karakteristiğinin emniyetsiz bir durum oluşturmadığını.

3. Değişiklik operasyonel uygunluk verilerini etkilediğinde, operasyonel uygunluk verisine yönelik gerekli değişikliklerin 21.A.101 (g) maddesine göre tanımlı uygulanabilir operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temelini karşıladığı gösterilir.

4. Alt bent a(3)'e istisnai bir durum olarak, başvuru sahibinin operasyonel uygunluk verilerinin gerçekte kullanılması gerekliliğinden önce operasyonel uygunluk verileri

sertifikasyon temeli uyumu göstermesi halinde ve 21.A.20 (d) maddesinde belirtilen beyanda talep etmesi durumunda; bir hava aracı tip sertifikasına gelen büyük değişiklik, uygulanabilir operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeline uyum gösterilmeden önce onaylanabilir.

(b) Tip tasarımına yapılan küçük bir değişiklik, sadece değişiklik yapılan ürünün, 21.A.101 maddesinde belirtildiği şekilde uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerini karşıladığının gösterilmesi şartı ile 21.A.95 maddesine göre onaylanır.”

MADDE 33– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.105 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her bir değişiklik için test edilen ürünün muayene kayıtları dâhil, tüm ilgili tasarım bilgisi, teknik resimler ve test raporları, başvuru sahibi tarafından Genel Müdürlüğün erişimine açık olmalıdır. Söz konusu bilgi ve dokümanlar, değişen ürünün sürekli uçuşa elverişliliğini, operasyonel uygunluk verilerinin sürekli geçerliliğini ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri ile uyumu güvence altına almak için gerekli bilgiyi sağlamak amacıyla muhafaza edilmelidir.”

MADDE 34– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.107 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Tip sertifikasına yapılan küçük değişiklik onayı sahibi, küçük değişikliğin uygulanacağı ürünün sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarına gelen ve uygulanabilir tip sertifikasyon temeline göre hazırlanmış, en az bir adet ilgili varyasyon setini (varsa), küçük değişikliğin uygulanacağı ürünün bilinen tüm sahiplerine, ürün teslimatında veya etkilenen hava aracının ilk uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması sonrasında (hangisi daha sonra ise) sağlamalıdır. Küçük değişiklik onayı sahibi, daha sonra bu talimatlara yapılan varyasyonlara uyum göstermesi gereken herhangi bir kişiye talep edilmesi halinde hazır ve erişilebilir bulundurmalıdır.

(b) İlave olarak, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının varyasyonlarına gelen değişiklikler, küçük değişikliğin uygulanacağı ürünün bütün bilinen kullanıcılarına sağlanmalı ve bu talimatların şartlarıyla uyumlu olmak durumunda olan herhangi bir kişiye talep edilmesi halinde hazır ve erişilebilir olmalıdır.”

MADDE 35– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’üne 21.A.108 maddesi eklenmiştir.

“Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Değişiklik operasyonel uygunluk verisini etkilediğinde,

küçük değişiklik onay sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlamalıdır:

(a) Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce değiştirilmiş hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına

uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti değişikliği; ve

(b) Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir ilave değişiklik; ve

(c) talep edilmesi halinde, değişikliğin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili kısımlarını:

1. Genel Müdürlüğe; ve

2. Operasyon uygunluk verisine uyum göstermek durumunda olan herhangi bir kişiye.”

MADDE 36– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-3’ünde yer alan 21.A.109 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tip sertifikasına yapılan küçük değişiklik onayı sahibi;

(a) 21.A.4, 21.A.105, 21.A.107 ve 21.A.108 maddeleri ile koyulan yükümlülükleri yerine getirmeli ve

(b) 21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPO (bu noktadan itibaren "Türkiye Parça Onayı" anlamında) harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.”

MADDE 37– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.111 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ALTBÖLÜM E İLAVE TİP SERTİFİKASI

21.A.111

Kapsam

Bu Altbölüm ilave tip sertifikası süreci kapsamında, tip sertifikasına gelen büyük değişikliklerin onayı için ilgili prosedürü ve bu sertifikalar için başvuru ve sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar.”

MADDE 38– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.112A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Altbölümde tanımlanmış şartlar altında, 21.A.112B maddesine göre kabiliyetlerini göstermiş veya gösterme aşamasında olan gerçek veya tüzel kişi (Organizasyon) ilave tip sertifikası için başvurabilir.”

MADDE 39– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.112B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) İlave tip sertifikası için başvuru yapan herhangi bir organizasyon kabiliyetini Genel Müdürlük tarafından Altbölüm J’ye uygun olarak yayımlanmış Tasarım Organizasyon Onayına sahip olmak suretiyle göstermelidir.

(b) (a) bendine istisnai bir durum olarak, bu kabiliyetin gösterimine alternatif yöntem kapsamında başvuru sahibi, bu Altbölüm ile uyum göstermek amacıyla gerekli özel

tasarım uygulamaları, kaynakları ve faaliyet sırasını tanımlayan prosedürlerin kullanımı için Genel Müdürlük mutabakatı arayabilir.

(c) (a) ve (b) bentlerine istisnai bir durum olarak, 21.A.14 maddesi (c) bendinde tanımlanan ürünlerle ilgili İlave Tip Sertifikası için, başvuru sahibi, uyum gösterimi yöntemlerini detaylandıran bir sertifikasyon programının Genel Müdürlük tarafından onaylanması yoluyla bu kabiliyetin gösterimini gerçekleştirebilir.”

MADDE 40– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.113 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikası İçin Başvuru

(a) İlave Tip Sertifikası için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) İlave Tip Sertifikası için başvuru, 21.A.93 maddesinin gerektirdiği tarifleri ve tanımları ve operasyonel uygunluk verisi değişikliklerini içermelidir. İlave olarak bu şekildeki bir başvuru, bu tanımlamaların dayandığı bilgilerin yeterli olduğunun kanıtlarını içermelidir. Bu kanıtlar, başvuru sahibinin kendi kaynaklarını kullanarak veya Tip Sertifikası belge sahibi ile yapılan bir anlaşma üzerinden olabilir.”

MADDE 41– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.114 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Herhangi bir İlave Tip Sertifikası başvuru sahibi 21.A.97 maddesi ile uyumlu olmalıdır.”

MADDE 42– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.115 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikasının Yayınlanması

Başvuru sahibi, aşağıdakileri karşılamaını müteakip, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan İlave Tip Sertifikasına sahip olmaya hak kazanır:

(a) 21.A.20 maddesi (d) bendinde belirtilen beyanı sunması ve

(b) Aşağıdakileri göstermesi:

1. Değişiklik yapılan ürünün, 21.A.101 maddesinde belirtildiği şekilde, uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerini ve çevresel koruma gereksinimlerini karşıladığını,

2. Uyum gösterilemeyen uçuşa elverişlilik hükümlerinin, eşdeğer bir emniyet seviyesini sağlayan unsurlarla telafi edildiğini,

3. Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, hiç bir özellik veya karakteristiğın emniyetsiz bir durum oluşturmadığını.

(c) 21.A.112B maddesine göre kabiliyetini göstermesi;

(d) 21.A.113 maddesi (b) bendi altında, başvuru sahibinin Tip Sertifikası belge sahibi ile bir anlaşma yapması durumunda,

1. Tip Sertifikası belge sahibinin 21.A.93 maddesi gereği sunulan bilgilere kendisinin hiç bir teknik itirazı olmadığını ifade etmiş olması ve
2. Tip Sertifikası belge sahibinin, 21.A.44 ve 21.A.118A maddelerine uyum çerçevesinde, değişiklik yapılan ürünün sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili tüm yükümlülüklerin, yerine getirilmesini güvence altına almak için İlave Tip Sertifikası belge sahibi ile iş birliği yapmayı kabul etmiş olması.”

MADDE 43– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.116 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikası, yalnızca 21.A.118A maddesinin yükümlülüklerini üstlenebilen ve bu amaçla ELA1 sınıfı hava aracı için Genel Müdürlük ile 21.A.112B maddesi kapsamında ilgili şartları sağlayabileceğine dair mutabakata varmış gerçek veya tüzel kişiler hariç olmak üzere, 21.A.112B maddesinde tanımlanan kriterlere uygun olarak yeterliliğini gösterebilen özel veya tüzel bir kişiye devredilebilir.”

MADDE 44– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.117 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikası Kapsamındaki Ürünün Etkilenen Kısımına Gelen Değişiklikler

- (a) İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen küçük değişiklikler, Altbölüm D’ye uygun olarak sınıflandırılır ve onaylanır.
- (b) İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen her bir büyük değişiklik, bu Altbölüme uygun olarak ayrı bir İlave Tip Sertifikası olarak onaylanır.
- (c) (b) bendine istisnai bir durum olarak, İlave Tip Sertifikası belge sahibinin kendisi tarafından yayımlanmış, İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen büyük değişiklik, mevcut İlave Tip Sertifikasına bir değişiklik olarak onaylanabilir.”

MADDE 45– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.118A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikası belge sahibi;

- (a) aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir:
 1. 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.105, 21.A.119, 21.A.120A ve 21.A.120B maddelerinde belirtilen yükümlülükleri;
 2. 21.A.115 maddesi (d)(2) alt bendi doğrultusunda Tip Sertifikası belge sahibi ile işbirliğinin gerektirdiği ve bu amaçla 21.A.112B maddesinin kriterlerini karşılamayı sürdürmeye yönelik yükümlülükleri.
- (b) 21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPO harflerini içerecek işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.”

MADDE 46– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.118B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) İlave Tip Sertifikası süresiz olarak yayımlanır. Belgeler aşağıdaki şartlar sağlandıkça geçerliliğini korur:

1. Belge sahibinin SHY-21 Yönetmeliği ve SHT-21 Talimatı ile uyumlu kalması ve
2. Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş geçerli idari prosedürlere göre sertifikanın iade veya iptal edilmemiş olması.

(b) İade veya iptal edilme durumunda İlave Tip Sertifikası Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.”

MADDE 47– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.119 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlave Tip Sertifikası belge sahibi, İlave Tip Sertifikası altında gerçekleştirilen değişikliklerle ilgili, ürün için uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, uygulanabilir operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerinin gerektirdiği, el kitaplarındaki varyasyonların asıl kopyalarını oluşturmalı, devamlılığını sağlamalı ve güncellemelidir.”

MADDE 48– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’ünde yer alan 21.A.120 maddesinin numarası 21.A.120A olarak yenilenerek içeriği aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) İlave Tip Sertifikası sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarına gelen ve uygulanabilir tip sertifikasyon temeline göre hazırlanmış, en az bir adet ilgili varyasyon setini, İlave Tip Sertifikası kapsamının uygulanacağı ürünün bilinen sahiplerine, ürün teslimatında veya etkilenen hava aracının ilk uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması sonrasında (hangisi daha sonra ise) sağlamalıdır. Ayrıca, daha sonra bu talimatlara yapılan varyasyonlara uyum göstermesi gereken herhangi bir kişiye talep edilmesi halinde hazır ve erişilebilir olmalıdır.

Büyük bakımlarla (overhaul vb.) ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarına gelen varyasyonların bir kısmı veya bazı el kitapları, ürünün hizmete giriş tarihinden sonra yayımlanabilir. Ancak bu talimat ve el kitapları, ürünün söz konusu büyük bakımı ile ilgili ömür veya uçuş saati/adedine ulaşmasından önce hazır ve erişilebilir olmalıdır.

(b) İlave olarak, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının varyasyonlarına gelecek değişiklikler, İlave Tip Sertifikası kapsamının uygulanacağı ürünün bilinen tüm kullanıcılarına ve ayrıca talep edilmesi halinde bu talimatların gereğini yerine getirmesi beklenen herhangi bir kişiye sağlanmalıdır.

Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının varyasyonlarına gelen değişikliklerin dağıtımının nasıl yapıldığını gösteren program Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.”

MADDE 49– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-4’üne 21.A.120B maddesi aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Değişiklik operasyonel uygunluk verisini etkilediğinde,

İlave Tip Sertifikası sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlanmalıdır:

(a) Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce değiştirilmiş hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti değişikliği; ve

(b) Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir ilave değişiklik; ve

(c) talep edilmesi halinde, değişikliğin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili kısımlarını:

1. Genel Müdürlüğe; ve

2. Operasyon uygunluk verisine uyum göstermek durumunda olan herhangi bir kişiye.”

MADDE 50– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-5’inde yer alan 21.A.130 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Bu Altbölüm çerçevesinde üretilen ürün, parça veya teçhizatın her bir üreticisi, hava aracı için SHGM Form 52 veya diğer ürün, parça veya teçhizat için SHGM Form 1 ile bir uygunluk beyanı yayımlamalıdır. Bu beyan, üretim organizasyonunda konuyla ilgili sorumlu bölümün yetkilendirilmiş personeli tarafından imzalanmalıdır.

(b) Uygunluk Beyanı aşağıdakileri içermelidir:

1. Her bir ürün, parça veya teçhizat için, ürün, parça veya teçhizatın onaylı tasarım verilerine ve emniyetli kullanım şartlarına uygun olduğuna dair beyanı; ve

2. Her bir hava aracı için, 21.A.127 maddesi (a) bendine uygun olarak hava aracının hem yerde hem uçuşta kontrol edilmiş olduğuna dair beyanı; ve

3. Her bir motor veya değişken hatveli pervane için, üretici tarafından 21.A.128 maddesine uygun olarak son fonksiyonel testlere tabi tutulduğuna dair beyanı; ve

4. ilave olarak, motorlar için, üretimi tamamlanmış her bir motorun, motor üretim tarihinde yürürlükte olan uygulanabilir emisyon gereksinimleri ile uyumlu olduğuna dair beyanı,

(c) Bu tür ürün, parça veya teçhizatın her bir üreticisi:

1. Bu tür ürün, parça veya teçhizatın yeni sahibine ilk gönderiminde veya

2. Hava aracı ilk uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda veya

3. Motor, pervane, parça veya teçhizatın uçuşa elverişlilik çıkış dokümanının asıl yayımı için başvuruda

Genel Müdürlük tarafından geçerli kılınmak üzere, yukarıda belirtilen durumlarda güncel Uygunluk Beyanı sunulmalıdır.

(d) Genel Müdürlük, muayeneden sonra ürün, parça veya teçhizatı uygulanabilir tasarım verilerine ve emniyetli kullanıma uygun bulursa Uygunluk Beyanını imzalayarak geçerli kılar.”

MADDE 51– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-6’sında yer alan 21.A.143 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Organizasyon, Genel Müdürlüğe aşağıdaki bilgileri içeren bir üretim organizasyonu el kitabını sunmalıdır:

1. Onaylı organizasyonun bu Altbölüm ile uyumu gösteren üretim organizasyonu el kitabına ve bağlı el kitaplarına her zaman uyumlu olunacağını taahhüt eden ve sorumlu yönetici tarafından imzalanan bildirim,
2. 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından kabul edilen yönetici unvan ve isimleri,
3. 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendinin gerektirdiği şekilde, organizasyon adına doğrudan Genel Müdürlük ile müzakere edilecek konular da dâhil, yöneticilerin görev ve sorumlulukları,
4. 21.A.145 maddesi (c)(1) ve 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendinin gerektirdiği şekilde, yöneticilerin sorumluluk zincirini gösteren organizasyon şeması,
5. 21.A.145 maddesi (d) alt bendi içinde atıfta bulunulan şekilde onaylayıcı personelin bir listesi,
6. İş gücü kaynağının genel bir tanımı,
7. Üretim organizasyonunun onay sertifikası içerisinde belirtilen her bir adreste yer alan tesislerinin genel bir tanımı,
8. Üretim organizasyonunun, onay şartlarıyla ilişkili iş kapsamının genel bir tanımı,
9. Organizasyonel değişikliklerin Genel Müdürlüğe bildirilmesi için prosedür,
10. Üretim organizasyonu el kitabının güncellenmesi için prosedür,
11. 21.A.139 maddesi (b)(1) alt bendinin gerektirdiği kalite sistemi ve prosedürlerinin tanıtımı,
12. 21.A.139 maddesi (a) bendi içerisinde atıfta bulunulan kendisi dışındaki kuruluşların listesi.
13. Eğer uçuş test faaliyetleri gerçekleştirilecek ise, uçuş test ile ilgili olarak organizasyonun politika ve süreçlerini tanımlayan bir uçuş test operasyonları el kitabı hazırlanmalıdır. Bu uçuş test operasyonları el kitabı aşağıdakileri içermelidir:
 - (i) Uçuş test organizasyonunun uçuş izni yayımlanması sürecindeki ilgisi de dâhil olmak üzere organizasyonun uçuş test süreçlerinin tanımı,
 - (ii) Part 21 Ek XII gereksinimlerine uygun olarak yapısı, yetkinliği, geçerlilik ve uçuş süresi sınırlamaları da dahil olmak personel politikası, uygulanabilir olduğunda,

- (iii) Uçuş test eğitimi ve mürettebat dışında kişilerin taşınmasına ilişkin prosedürler, uygulanabilir olduğunda,
- (iv) Risk ve emniyet yönetimi politikası ve ilgili metodolojiler,
- (v) Taşınacak teçhizat ve ekipmanların belirlenmesine ilişkin prosedürler,
- (vi) Uçuş test ile ilgili olarak hazırlanmış dokümanların listesi,
- (b) Üretim organizasyonu el kitabı, organizasyon içerisindeki değişikliklere göre güncellenmeli ve ilgili tüm güncellemeler Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.”

MADDE 52– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-6’sında yer alan 21.A.165 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Üretim organizasyon onayı belge sahibi:

(a) 21.A.143 maddesine göre oluşturulan üretim organizasyonu el kitabı ve içinde referans verilen dokümanların organizasyon içerisinde temel çalışma dokümanları olarak kullanılmasını sağlamalıdır.

(b) Üretim organizasyonunun, Üretim Organizasyon Onayı kapsamında onaylanmış veri ve prosedürlere uygunluğunu sürdürmelidir.

(c) 1. Üretimi tamamlanmış her bir hava aracının, Uygunluk Beyanlarının Genel Müdürlüğe sunulması öncesinde tip tasarımına uygunluğunu ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu belirlemelidir; veya

2. Diğer ürün, parça veya teçhizatın tamamlanmış olduğunu, onaylı tasarım verilerine uygun ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu, bu durumu sertifikalandırmak amacıyla SHGM Form 1 yayımlanmadan önce belirlemelidir;

3. İlave olarak, motorlar için, üretimi tamamlanmış motorun, motorun üretildiği tarih itibariyle uygulanabilir emisyon gereksinimleriyle uyumlu olduğunu belirlemelidir;

4. Diğer ürün, parça veya teçhizatın uygulanabilir verilerle uyumlu olduğunu, uygunluk sertifikası olarak kullanılacak SHGM Form 1’i yayımlamadan önce belirlemelidir.

(d) Gerçekleştirilen işin tüm detaylarını kayıt altına almalıdır.

(e) Olumsuz eğilimleri veya kusurları belirlemek ve raporlanabilir olayları ortaya çıkarmak için, emniyet ile ilgili olay raporlarının toplanması ve değerlendirilmesini mümkün kılacak dâhili olay raporlama sistemi oluşturmalı ve idame ettirmelidir. Bu sistem, olaylarla ilgili bilgilerin değerlendirilmesini ve yayımlanmasını içermelidir.

(f) 1. Ürün, parça veya teçhizatın servise verildikten sonra, uygulanabilir tasarım verisinden muhtemel saptığı tüm durumları; tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine raporlamalıdır. Ayrıca üretici, emniyetsiz bir duruma neden olabilecek bu sapmaları belirlemek için tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibi ile birlikte inceleme yapmalıdır.

2. Alt bent (1)’e göre tanımlanan emniyetsiz duruma neden olabilecek sapmaları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır. Bu tür raporlar Genel Müdürlüğün belirlediği 21.A.3A maddesi (b)(2) alt bendi çerçevesinde açıklanan biçim ve usulde hazırlanmalıdır.

3. Üretim Organizasyonu Onay sahibi; başka bir üretim organizasyonunun tedarikçisi olduğu durumda, ürün, parça veya teçhizatın servise verilmesinden sonra, uygulanabilir tasarım verilerinden muhtemel sapmalarını ayrıca diğer üretim organizasyonuna da raporlanmalıdır.

(g) Ürettiği ürün, parça veya teçhizatın sürekli uçuşa elverişliliğinin sağlanması kapsamında tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine destek vermelidir.

(h) Ürün, parça veya teçhizatın uygunluğunu gösteren verilerin saklanması güvence altına almak üzere Ortak, tedarikçi ve alt yüklenicilerinde uyum sağlayacağı gereksinimlere göre bir arşivleme sistemi oluşturmalıdır.

Bu tür veriler Genel Müdürlüğün erişimine açık olacak şekilde muhafaza edilmeli ve ürün, parça veya teçhizatın sürekli uçuşa elverişliliğini güvence altına almak için gerekli bilgileri sağlamak üzere saklanmalıdır.

(i) Belge sahibi, onay şartları kapsamında bakım çıkış sertifikası yayımlamadan önce her bir tamamlanmış hava aracına gerekli bakımın uygulandığını ve her bir hava aracının emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu belirlemelidir.

(j) Uygulanabildiğinde, 21.A.163 maddesi (e) bendinin sağladığı imtiyaz çerçevesinde, özel uçuş izninin yayımlanabilmesi için uçuş koşullarını belirlemelidir.

(k) Uygulanabildiğinde, 21.A.163 maddesi (e) bendinin sağladığı imtiyaz çerçevesinde, hava aracı için özel uçuş izni yayımlamadan önce 21.A.711 maddesi (c) ve (e) bentleri ile uyumu sağlamalıdır.”

MADDE 53– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-7’inde yer alan 21.A.174 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru; 21.A.172 maddesine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

(b) Uçuşa elverişlilik sertifikası veya tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru aşağıdakileri içermelidir:

1. Başvuru yapılan uçuşa elverişlilik sertifikası sınıfı;

2. Yeni hava araçları ile ilgili olarak:

(i) Uygunluk beyanı

- 21.A.163 maddesi (b) bendi çerçevesinde yayımlanan uygunluk beyanı veya

- 21.A.130 maddesi (b) bendi çerçevesinde yayımlanan ve Genel Müdürlük tarafından geçerli kılınan uygunluk beyanı veya

- İthal edilen hava aracı için; ihracatı gerçekleştiren otorite tarafından imzalanan, hava aracının Genel Müdürlük tarafından kabul edilen tasarıma uygun olduğuna dair bir bildirim.

(ii) Yükleme planıyla birlikte ağırlık ve denge raporu.

(iii) Belirli hava aracı için uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinin gerektirdiği uçuş el kitabı

3. Kullanılmış hava aracı ile ilgili olarak:

- i) Türk Uçak siciline kayıtlı ise; SHY-M Yönetmeliğine uygun olarak yayımlanan bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası,
- ii) Türkiye'ye ithal edilen hava aracı ise;
 - Hava aracının halen tescilinin bulunduğu veya daha önce tescil edildiği ülkenin yetkili otoritesi tarafından verilen, devir anında hava aracının uçuşa elverişlilik durumunu yansıtan bir bildirim.
 - Yükleme planıyla birlikte ağırlık ve denge raporu.
 - Belirli hava aracı için uygulanabilir uçuşa elverişlilik kodunun gerektirdiği uçuş el kitabı
 - Hava aracı üretim, modifikasyon ve bakım standartlarını belirlemek için tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasına bağlı tüm sınırlamaları da içeren geçmiş kayıtlar.
 - SHY-M Yönetmeliğine uygun olarak yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini müteakip Uçuşa Elverişlilik Sertifikası veya Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası için tavsiye raporu ve Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası
- (c) Aksi yönde mutabakat olmadıkça, Alt Bent (b)(2)(i) ve (b)(3)(ii)'de atıfta bulunulan bildirimler, hava aracının Genel Müdürlüğe sunulma tarihinden en fazla 60 gün önce yayımlanmalıdır.”

MADDE 54– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.239 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tasarım organizasyonu, başvuru kapsamındaki ürün, parça ve teçhizatın tasarım ve tasarım değişikliklerinin kontrol ve yönetimi için tasarım güvence sistemi oluşturduğunu ve idame ettirebildiğini göstermelidir. Bu tasarım güvence sistemi, organizasyonun aşağıdakileri gerçekleştirmesini sağlamalıdır:

1. Ürün, parça ve teçhizatın tasarımının veya bunlara ait tasarım değişikliklerinin uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumunun sağlanması ve
 2. Aşağıdakilere göre sorumlulukların uygun biçimde yerine getirildiğinin sağlanması:
 - (i) Bu Talimatın uygun hükümleri ve
 - (ii) 21.A.251 maddesine göre yayımlanan onay şartları.
 3. Sistemin dokümanite edilmiş prosedürlerinin yeterliliğinin ve bunlara uyumun bağımsız bir şekilde izlenmesi. Bu izleme, düzeltici işlemlerin yapılmasını sağlayacak sorumlu kişi veya gruba yönelik bir geri besleme sistemi içermelidir.
- (b) Tasarım güvence sistemi, organizasyon tarafından Genel Müdürlüğe sunulan uyum beyanları ve ilgili dokümantasyon kapsamında uyum gösterimlerinin bağımsız doğrulanma fonksiyonunu içermelidir.
- (c) Tasarım organizasyonu, yazılı prosedürlerle tanımlanmış metotlara göre ortak veya alt yükleniciler tarafından tasarlanan parça veya teçhizatın veya gerçekleştirilen

görevlerin, tasarım güvence sistemi tarafından kabulü için gerekli yöntemleri belirlemelidir.”

MADDE 55– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.243 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tasarım Organizasyonu Genel Müdürlüğe; organizasyon yapısını, ilgili prosedürleri ve tasarlanacak ürünleri veya bu ürünlere gelecek değişiklikleri doğrudan ya da referans göstererek tarif eden bir el kitabını sağlamalıdır. Eğer uçuş test faaliyetleri gerçekleştirilecek ise, uçuş test ile ilgili olarak organizasyonun politika ve süreçlerini tanımlayan bir uçuş test operasyonları el kitabı hazırlanmalıdır. Bu uçuş test operasyonları el kitabı aşağıdakileri içermelidir:

- (i) Uçuş test organizasyonunun uçuş izni yayımlanması sürecindeki ilgisi de dâhil olmak üzere organizasyonun uçuş test süreçlerinin tanımı,
 - (ii) Part 21 Ek XII gereksinimlerine uygun olarak yapısı, yetkinliği, geçerlilik ve uçuş süresi sınırlamaları da dahil olmak üzere personel politikası, uygulanabilir olduğunda,
 - (iii) Uçuş test eğitimi ve mürettebat dışında kişilerin taşınmasına ilişkin prosedürler, uygulanabilir olduğunda,
 - (iv) Risk ve emniyet yönetimi politikası ve ilgili metodolojiler,
 - (v) Taşınacak teçhizat ve ekipmanların belirlenmesine ilişkin prosedürler,
 - (vi) Uçuş test ile ilgili olarak hazırlanmış dokümanların listesi,
- (b) Parça, teçhizat veya ürünlerde yapılacak değişikliklerin ortaklar veya alt yükleniciler tarafından tasarlanması durumunda el kitabı; tasarım organizasyonunun, bütün parçalar ve teçhizatlar için 21.A.239 maddesi (b)

bendince istenen uyumun sağlanma yöntemini güvence altına alan beyanını içermelidir. Söz konusu beyanın oluşturulabilmesi için el kitabı, doğrudan veya çapraz referans yoluyla söz konusu ortak ve alt yüklenicilerin organizasyon ve tasarım faaliyetleri ile ilgili tanım ve bilgileri içermelidir.

(c) El kitabına, organizasyonun (organizasyon yapısı, prosedürler, sorumluluklar, kaynaklar vb.) en güncel durumunu yansıtmak amacıyla gerekmesi halinde değişiklikler yapılmalı ve yapılan revizyonların kopyaları Genel Müdürlüğe sağlanmalıdır.

(d) Tasarım organizasyonu, yönetici personelin ve organizasyon içerisinde uçuşa elverişlilik ve çevresel koruma konularında karar verme sorumluluğu olan diğer kişilerin yetkinlikleri ve deneyimlerine yönelik beyanı sağlamalıdır.”

MADDE 56– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.245 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tasarım Organizasyonu, 21.A.239 maddesine uyumun yanı sıra 21.A.243 maddesine göre sunulan bilgiler temelinde aşağıdakileri de göstermelidir:

(a) Ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruma hedeflerine ulaşmasını mümkün kılmak için; tüm teknik bölümlerdeki personelin yeterli sayıda ve deneyimde olduğunu ve atanan sorumlulukları yerine getirebilmek için gerekli yetkinin verilmiş olduğunu, bunlarla birlikte çalışma şartları, tesisler ve ekipmanların yeterli olduğunu göstermelidir.

(b) Uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruma konularıyla ilgili olarak birimler arasında ve birimler içinde tam ve etkin koordinasyonun mevcut olduğunu göstermelidir.”

MADDE 57– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.247 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tasarım organizasyonu onayının yayımlanmasından sonra, uyumun gösterilmesi veya ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruması açısından tasarım güvence sistemine gelen her bir önemli değişiklik Genel Müdürlük tarafından onaylanır. Onay için başvuru yazılı olarak Genel Müdürlüğe yapılır. Tasarım organizasyonu; el kitabına önerilen değişiklikler kapsamında, değişikliğin uygulamasından sonra bu Altbölüm ile uyumun devam edeceğini Genel Müdürlüğe değişikliğin uygulanmasından önce göstermelidir.”

MADDE 58– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.251 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Onay şartları; tasarım işinin tiplerini, tasarım organizasyon onayının alındığı ürün, parça ve teçhizat kategorilerini ve ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve gürültü karakteristiklerini, kasıtlı yakıt boşaltma ve egzoz emisyonu ile ilgili olarak organizasyonun gerçekleştirmek üzere yetkilendirildiği fonksiyon ve görevleri tanımlamalıdır.

Tip sertifikasyonu veya Yardımcı Güç Ünitesi (APU) ile ilgili TTSU yetkilendirmesini içeren tasarım organizasyon onayı için onay şartları, ilave olarak APU veya ürün listesini içermelidir. Bu şartlar, tasarım organizasyon onayının bir parçası olarak yayımlanır.”

MADDE 59– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-9’unda yer alan 21.A.263 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tasarım organizasyon onayı sahibi, bu Talimat altında ve onay kapsamı içerisinde tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmeye hak kazanır.

(b) 21.A.257 maddesi (b) bendinde belirtilen haklar saklı kalmak şartı ile Genel Müdürlük aşağıdaki amaçlar için başvuru sahibi tarafından sunulan uyum dokümanlarını ilave doğrulama yapmadan kabul eder:

1. Özel Uçuş izni için gereken uçuş koşulları onayı veya
2. Tip sertifikası veya tip sertifikasına gelen büyük değişiklik onayı veya

3. İlave tip sertifikası veya

4. 21.A.602B maddesi (b)(1) alt bendi gereği bir TTSU yetkilendirmesi veya

5. Büyük tamir tasarım onayı.

(c) Tasarım organizasyon onayı belge sahibi, onay şartları kapsamında ve tasarım güvence sisteminin ilgili prosedürlerine göre aşağıdaki faaliyetleri yapmaya hak kazanır:

1. Tip sertifikasına gelen değişikliklerin ve tamirlerin "büyük" ve "küçük" olarak sınıflandırılması.

2. Tip sertifikasına gelen küçük değişikliklerin ve küçük tamirlerin onaylanması.

3. Bilgi veya talimatların; "Bu dokümanın teknik içeriği TR.21J. [XXXX] referans numaralı TOO'nun sağladığı yetki doğrultusunda onaylanmıştır" beyanını içerecek şekilde yayımlanması.

4. Hava aracı uçuş el kitabına ve eklerine gelen küçük değişikliklerin onaylanması ve bu tür değişikliklerin "[AA] referans numaralı Uçuş El Kitabı'na (veya ekleri) yapılan [BB] revizyonu TR.21J. [XXXX] referans numaralı TOO'nun sağladığı yetki doğrultusunda onaylanmıştır" beyanını içerecek şekilde yayımlanması.

5. Tip sertifikası veya ilave tip sertifikasına sahip ürün veya TTSU yetkilendirmesinin olduğu APU'ya gelen büyük tamirlerin tasarımının onaylanması.

6. 21.A.701 maddesi (a)(15) alt bendinin amaçladığı doğrultuda yayımlanan özel uçuş izinleri hariç, 21.A.710 maddesi (a)(2) alt bendine göre yayımlanabilen özel uçuş izni için gereken koşulların onaylanması.

7. TOO altında, tasarım organizasyonu, hava aracının konfigürasyonunu kontrol ettiği ve uçuş için onaylanmış tasarım koşullarına uygunluğunu gösterdiği durumda, tasarladığı veya modifikasyon yaptığı veya özel uçuş izninin yayımlanabilmesi amacıyla 21.A.263 maddesi (c)(6) alt bendi kapsamında onaylanmış uçuş koşullarının yayımlandığı hava araçları için, 21.A.711 maddesi (b) bendine göre özel uçuş izninin yayımlanması."

MADDE 60– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-11’inde yer alan 21.A.433 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tamir tasarımı onayı başvuru sahibi:

1. Tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirmesinde tanımlanan tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerinden uygulanabilir ya da başvuru tarihinde yürürlükte olanlara uyumu göstermelidir. İlave olarak; tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirmesi içerisinde tanımlanan tip sertifikasyon temeli ile oluşturulmuş emniyet seviyesi ile eşdeğer seviyeyi temin etmek üzere, Genel Müdürlük tarafından gerekli bulunan sertifikasyon şartnamelerine gelen revizyonlara veya özel koşullara uyumu da göstermelidir.

2. Genel Müdürlük tarafından talep edildiğinde tüm gerekli kanıtları sunmalıdır.

3. Alt Bent (a)(1)'de tanımlanan sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumu beyan etmelidir.

(b) Başvuru sahibi tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirme belgesi sahibi olmadığında, başvuru sahibi kendi kaynaklarını kullanarak veya söz konusu belge sahipleri ile anlaşma yoluyla (a) bendinin gereksinimlerine uyumu gösterebilir.”

MADDE 61– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-11’inde yer alan 21.A.435 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Tamirler 'büyük' veya 'küçük' olarak sınıflandırılır. Tamir sınıflandırması 21.A.91 maddesinde belirtilen tip sertifikasında değişiklik kriterlerine uygun olarak yapılmalıdır.

(b) (a) bendinde belirtilen 'büyük' veya 'küçük' tamir sınıflandırması:

1. Genel Müdürlük tarafından veya
2. Uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre yapılmalıdır.”

MADDE 62– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-11’inde yer alan 21.A.437 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tamir tasarımının 21.A.433 maddesi (a)(1) alt bendinde belirtilen uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin ve çevresel koruma gereksinimlerinin karşılandığının gösterilmesi ve bunun beyan edilmesi durumunda, tamir tasarımı;

(a) Genel Müdürlük tarafından veya

(b) Uygun biçimde onaylanmış ve aynı zamanda tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirme belgesi sahibi olan organizasyon tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre veya

(c) Yalnızca küçük tamirler için; uygun biçimde onaylanmış organizasyon tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre onaylanmalıdır.”

MADDE 63– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-11’inde yer alan 21.A.445 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Hasar görmüş bir ürün, parça veya teçhizat tamir edilmeden bırakıldığında ve daha önceden onaylanmış verilerin kapsamı içinde olmadığında, hasarın uçuşa elverişliliğe etkisi açısından değerlendirilmesi;

1. Genel Müdürlük tarafından veya
2. Uygun biçimde onaylanmış bir tasarım organizasyonu tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre yapılabilir.

Tüm gerekli sınırlamalar, 21.A.443 maddesinde belirtilen prosedürlere uygun olarak işlem görmelidir.

(b) (a) bendi çerçevesinde,

(b) (a) bendi çerçevesinde, hasarı değerlendiren organizasyon, Genel Müdürlük veya tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirme belge sahibi olmaması durumunda;

Bu organizasyon; değerlendirmeye temel alınan bilgilerin yeterliliğini, kendi kaynaklarını kullanarak veya uygulanabildiğinde tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirme belge sahibi veya üreticiyle bir anlaşma yoluyla kanıtlamalıdır.”

MADDE 64– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-11’inde yer alan 21.A.451 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Her bir büyük tamir tasarımı onayı belge sahibi:

1. Aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir:

(i) 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441, 21.A.443, 21.A.447 ve 21.A.449 maddelerinde belirtilen yükümlülükleri.

(ii) Uygun olduğunda, 21.A.433 maddesi (b) bendi çerçevesinde; tip sertifikası, ilave tip sertifikası ve APU TTSU yetkilendirme belge sahibi ile yapılan işbirliğinin gerektirdiği yükümlülükleri.

2. 21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPO harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.

(b) 21.A.44 maddesinin uygulandığı tip sertifikası veya APU TTSU yetkilendirme belge sahipleri hariç, küçük tamir tasarım onayı belge sahibi aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir:

1. 21.A.4, 21.A.447 ve 21.A.449 maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmelidir ve

2. 21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPO harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.”

MADDE 65– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-12’inde yer alan 21.A.604 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“APU TTSU yetkilendirmesi ile ilgili olarak:

(a) 21.A.603, 21.A.606(c), 21.A.610 ve 21.A.615 maddelerine istisnai bir durum olarak, 21.A.15, 21.A.16B, 21.A.17A, 21.A.17B, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44 maddeleri uygulanır. Ancak tip sertifikası yerine 21.A.606 maddesine uygun olarak TTSU yetkilendirmesi yayımlanır.

(b) Tasarım değişikliklerinin onayı için 21.A.611 maddesine istisnai bir durum olarak, Altbölüm D veya E uygulanır. Altbölüm E uygulandığında, ilave tip sertifikası yerine ayrı bir TTSU yetkilendirmesi yayımlanır.

(c) Tamir tasarımlarının onaylanmasında Altbölüm M uygulanır.”

MADDE 66– Aynı Talimatın Ek-1, Tablo-13’ünde yer alan 21.A.708 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uçuş koşulları aşağıdakileri içerir:

- (a) Özel Uçuş İzni Belgesi talep edilen konfigürasyonları,
- (b) Hava aracının emniyetli kullanımı için gerekli, aşağıdakileri içeren her türlü koşul veya kısıtlamaları:
 1. Hava aracı uçuşları ile ilgili güzergâh veya hava sahası veya her ikisi için gereken koşul veya kısıtlamalar;
 2. Part 21 Ek XII gereksinimlerine ilave olarak hava aracı uçuş mürettebatı için belirlenen herhangi koşul veya kısıtlamalar;
 3. Uçuş mürettebatı dışındaki kişilerin taşınması ile ilgili kısıtlamalar;
 4. Kullanım sınırlamaları, sağlanması gereken özel prosedürler veya teknik koşullar;
 5. Özel uçuş test programı (eğer uygulanabilirse);
 6. Bakım talimatlarını ve uygulama yöntemlerini içeren özel sürekli uçuşa elverişlilik düzenlemeleri;
- (c) Hava aracının Alt Bent (b)'de belirtilen koşul ve kısıtlamalar altında emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğunu gösteren kanıtları;
- (d) Belirlenen koşullar içerisinde kalmak amacıyla, hava aracı konfigürasyonunun kontrolü için kullanılan yöntemi.”

MADDE 67– Aynı Talimatın Ek-2’sinde yer alan Ek-2.16’nın ismi “Tamamlayıcı Tip Sertifikası Başvuru Formu”, Ek-2.44’ün ismi “Tamamlayıcı Tip Sertifikası” olarak değiştirilmiş olup Ek-2.53 “TOO Sorun Bildirim Formu” eklenmiştir.

MADDE 68– Bu Talimat yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 69– Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.